Suvestinė redakcija nuo 2021-12-23

Nutarimas paskelbtas: TAR 2018-12-04, i. k. 2018-19675

Nauja redakcija nuo 2019-04-03:
Nr. 13P-54-(7.1.2), 2019-03-29, paskelbta TAR 2019-04-02, i. k. 2019-05236

TEISĖJŲ TARYBA

NUTARIMAS
DĖL TEISMINĖS MEDIACIJOS TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO

2018 m. lapkričio 30 d. Nr. 13P-125-(7.1.2)
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo 3 straipsnio 3 dalies 1 punktu ir 23 straipsnio 1 dalimi, Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 79^1 straipsniu, Teisėjų taryba n u t a r i a:

1. Patvirtinti Teisminės mediacijos taisykles (pridedama).

2. Pripažinti netekusiu galios Teisėjų tarybos 2014 m. rugsėjo 26 d. nutarimą Nr. 13P-122-(7.1.2) „Dėl Teisminės mediacijos taisyklių patvirtinimo“ su visais pakeitimais ir papildymais.

Pirmininkas Rimvydas Norkus

Sekretorius Ramūnas Gadliauskas

PATVIRTINTA
Teisėjų tarybos 2018 m. lapkričio 30 d.
nutarimu Nr. 13P-125-(7.1.2)
(Teisėjų tarybos 2021 m. gruodžio 20 d.
nutarimo Nr. 13P-160-(7.1.2.) redakcija)

TEISMINĖS MEDIACIJOS TAISYKLĖS

I SKYRIUS
BENDROJI DALIS

1. Teisminės mediacijos taisyklės (toliau – Taisyklės) nustato teisminės mediacijos organizavimo ir vykdymo teismuose nagrinėjamose civilinėse bei administracinėse bylose tvarką.

2. Teisminė civilinių ginčų mediacija vykdoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksu (toliau – CPK), teisminė administracinių ginčų mediacija – vadovaujantis Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymu (toliau – ABTĮ), taip pat Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymu, Europos mediatorių elgesio kodeksu ir šiomis Taisyklėmis.

3. Teisminės mediacijos paskirtis – užtikrinti konstruktyvų ginčo šalių dialogą ir derybų pažangą, siekiant kuo greičiau mažiausiomis sąnaudomis išspręsti teismui perduotą ginčą ir išsaugoti santykių tarp ginčo šalių tęstinumą bei informacijos konfidencialumą.

4. Teisminę civilinių ir administracinių ginčų mediaciją (toliau – teisminė mediacija) vykdo mediatoriai, įrašyti į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą. Mediatoriai, kurie yra teisėjai, gali vykdyti tik teisminę mediaciją.

5. Teisminės mediacijos paslaugų atlygintinumo mediatoriams, kurie yra ne teisėjai, sąlygos yra nustatytos Mediacijos įstatyme.

II SKYRIUS
TEISMINĖS MEDIACIJOS PRINCIPAI

6. Teisminės mediacijos procedūra turi užtikrinti teisminės mediacijos proceso efektyvumą, operatyvumą, sąžiningumą ir ginčo šalių lygiateisiškumą. Teisminė mediacija vykdoma vadovaujantis šiais principais:

6.1. Ginčo šalių savanoriškumo principu – teisminės mediacijos procesas galimas abiem ginčo šalims sutinkant jame dalyvauti. Prieš perduodant ginčą spręsti teisminės mediacijos būdu, ginčo šalims turi būti suteikiama išsami informacija apie teisminės mediacijos procesą: ginčo šalių teises ir pareigas, teisminės mediacijos proceso turinį, ginčo šalių priimamo sprendimo teisines pasekmes. Nė vienai ginčo šaliai negali būti daromas neteisėtas poveikis (prievarta, psichologinis spaudimas ar pan.) siekiant, kad ji pasirinktų teisminės mediacijos procesą ar dalyvautų jame, išskyrus įstatymuose nustatytus atvejus, kai teismas perduoda ginčą privalomai spręsti teisminės mediacijos būdu.

6.2. Konfidencialumo principu – tiek ginčo šalys ir kiti teisminės mediacijos procese dalyvavę asmenys, tiek mediatorius įsipareigoja neplatinti, nepasakoti ir kitais tiesioginiais ar netiesioginiais būdais neviešinti ar kitaip nenaudoti teisminės mediacijos procese pateiktos, surinktos ar sužinotos informacijos, išskyrus įstatymuose ir šiose Taisyklėse numatytus atvejus, taip pat jeigu ginčo šalys nesusitarė kitaip.

6.3. Abipusės pagarbos, tolerancijos, pakantumo principu – teisminės mediacijos procesas grindžiamas jame dalyvaujančių asmenų tarpusavio pagarba, susilaikymu nuo kitą asmenį įžeidžiančių, jį žeminančių veiksmų bei žodžių.

6.4. Mediatoriaus nešališkumo, neutralumo principu – mediatorius ginčo šalių atžvilgiu turi veikti nešališkai. Mediatorius gali priimti pasiūlymą pradėti teisminę mediaciją arba tęsti pradėtą teisminę mediaciją tik tuo atveju, jeigu jis informavo ginčo šalis apie jam žinomas aplinkybes,

kurios gali kelti abejonių dėl jo nešališkumo, ir jeigu ginčo šalys sutiko, kad jis vykdytų teisminę mediaciją, o mediatorius yra tikras, kad galės pradėti ir (ar) tęsti teisminės mediacijos procesą nešališkai ir nėra mediatoriaus nusišalinimo pagrindų.

6.5. Kooperavimosi principu – ginčo šalys teisminės mediacijos metu turi bendradarbiauti tarpusavyje ir su mediatoriumi.

6.6. Mediatoriaus kvalifikuotos veiklos principu – mediatoriai turi būti tinkamai pasirengę, kompetentingi, veikti efektyviai ir laikytis mediatoriams taikomų veiklos standartų, numatytų Mediacijos įstatyme ir kituose teisės aktuose.

6.7. Sąžiningumo principu – tiek pačios ginčo šalys, tiek mediatorius turi elgtis taip, kad teisminė mediacija vyktų atvirai, skaidriai, be apgaulės.

III SKYRIUS
TEISMINĖS MEDIACIJOS INICIJAVIMAS IR MEDIATORIAUS SKYRIMAS

7. Ginčo perdavimo spręsti teisminės mediacijos būdu ir mediatoriaus skyrimo tvarka yra numatyta CPK, ABTĮ ir Mediacijos įstatyme.

8. Prašymas byloje taikyti teisminę mediaciją bei teismo siūlymas ginčo šalims byloje taikyti teisminę mediaciją gali būti paduodamas elektroniniu būdu naudojantis Lietuvos teismų informacinės sistemos (toliau – LITEKO) Viešųjų elektroninių paslaugų (toliau – VEP) posistemiu.

9. Jeigu teisminę mediaciją vykdys teisėjas (teisėjų kolegijos narys), nagrinėjantis bylą, jo sutikimas vykdyti teisminę mediaciją įforminamas nutartimi.

10. Teisėjas, nagrinėdamas bylą, ginčo šalių sutikimu gali nuspręsti:

10.1. pats vykdyti teisminę mediaciją, jei jis yra įtrauktas į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą. Kai bylą nagrinėja teisėjų kolegija, ji gali paskirti vykdyti mediaciją vieną iš kolegijos narių, kurie yra mediatoriai;

10.2. parinkti ir skirti kitą mediatorių, kuris yra teisėjas, pagal galimybes atsižvelgęs į abiejų ginčo šalių suderintą nuomonę dėl šio mediatoriaus kandidatūros;

10.3. jei teisminę mediaciją vykdys ne bylą nagrinėjantis teisėjas (bylą nagrinėjančios teisėjų kolegijos narys) ir ne kitas mediatorius, kuris yra teisėjas, CPK 231^1 straipsnio 4 dalyje ar ABTĮ 79^1 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka kreiptis į VGTPT tam, kad iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo būtų parinktas ir paskirtas mediatorius, kuris vykdys mediaciją konkrečioje byloje.

11. Kai teismas sprendžia dėl ginčo šalių pageidaujamo ar teismo parinkto mediatoriaus, kuris yra teisėjas, skyrimo vykdyti teisminę mediaciją, vadovaujamasi objektyvumo ir nešališkumo principais, atsižvelgiama į mediatorių užimtumą, specializaciją, galimą interesų konfliktą ir kitas svarbias aplinkybes.

12. Dėl mediatoriaus, kuris yra teisėjas, sutikimo vykdyti teisminę mediaciją bylą nagrinėjantis teisėjas (teisėjų kolegija) gali kreiptis ir tokį sutikimą gauti elektroniniu būdu, naudojantis LITEKO VEP posistemiu ir (ar) kitais turimais kontaktiniais duomenimis. Prieš duodamas sutikimą mediatorius, kuris yra teisėjas, turi teisę CPK ar ABTĮ nustatyta tvarka gauti informaciją apie bylą. Kai į mediatorių, kuris yra teisėjas, dėl sutikimo vykdyti teisminę mediaciją konkrečioje byloje kreipiamasi naudojantis LITEKO VEP posistemiu, mediatoriui, kuris yra teisėjas, automatiškai suteikiama prieiga prie LITEKO suskaitmenintos šios bylos medžiagos.

13. Jeigu per 3 darbo dienas nuo siūlymo vykdyti teisminę mediaciją byloje pateikimo dienos mediatorius, kuris yra teisėjas, neinformuoja teismo apie sutikimą vykdyti teisminę mediaciją šioje byloje, laikoma, kad mediatorius, kuris yra teisėjas, atsisakė būti paskirtas mediatoriumi konkrečioje byloje.

14. Paskyrus mediatorių, kuris yra teisėjas, ar gavus VGTPT pranešimą apie iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo CPK ar ABTĮ nustatyta tvarka parinktą ir paskirtą mediatorių, teisėjas ar kitas įgaliotas teismo darbuotojas nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, informaciją apie mediatoriaus paskyrimą ir ginčo perdavimą teisminei mediacijai pažymi LITEKO

sukurtoje Teisminės mediacijos kortelėje. Mediatoriaus prašymu jam perduodami kontaktiniai bylos šalių ir jų atstovų duomenys, užtikrinant asmens duomenų apsaugą teisės aktų nustatyta tvarka.

15. Mediatorius turi nusišalinti nuo ginčo sprendimo teisminės mediacijos būdu CPK 231^2 straipsnio 2 dalyje, ABTĮ 79^2 straipsnio 2 dalyje nustatytais atvejais. Mediatoriaus nusišalinimas konkrečioje byloje įforminamas raštu ir turi būti parenkamas kitas mediatorius.

16. Mediatorius, kuris nėra teisėjas ir buvo paskirtas vykdyti teisminę mediaciją, apie tai turi raštu informuoti Nacionalinę teismų administraciją ir pateikti šiuos duomenis, būtinus sudaryti jam galimybę susikurti savo mediatoriaus paskyrą LITEKO VEP posistemyje ir jame žymėti informaciją apie mediacijos procesą: vardą, pavardę, asmens kodą ir VGTPT sprendimo, kuriuo suteiktas mediatoriaus statusas, datą. Nacionalinė teismų administracija elektroniniu paštu informuoja mediatorių apie sudarytą galimybę susikurti paskyrą. Mediatoriui pabaigus teisminę mediaciją, kuriai jis buvo paskirtas, panaikinama galimybė naudotis mediatoriaus paskyra LITEKO VEP posistemyje. Kai mediatorius paskiriamas vykdyti kitą teisminę mediaciją, jis turi atlikti šiame punkte pirmiau nurodytus veiksmus.

IV SKYRIUS
TEISMINĖS MEDIACIJOS PROCEDŪRA

17. Paskirtas mediatorius teisminės mediacijos laikotarpiu gali susipažinti su teisme nagrinėjamos bylos medžiaga:

17.1. teismo, kuriame nagrinėjama byla, o kai teismas sudarytas iš teismo rūmų – teismo rūmų, kuriuose nagrinėjama byla, raštinėje;

17.2. LITEKO VEP posistemio mediatoriaus paskyroje (tik su suskaitmenintais bylos dokumentais);

17.3. pasirašytinai jam perdavus bylą. Kai mediatoriumi byloje yra paskirtas teisėjas ar teisėjo padėjėjas, jam byla teisminės mediacijos laikotarpiui perduodama per to teismo (tų teismo rūmų), kuriame (kuriuose) dirba teisėjas ar teisėjo padėjėjas, raštinę. Kai mediatoriumi paskirtas ne teisėjas ar teisėjo padėjėjas, jam byla teisminės mediacijos laikotarpiui perduodama teismo, kuriame nagrinėjama byla, o kai teismas sudarytas iš teismo rūmų – teismo rūmų, kuriuose nagrinėjama byla, raštinėje.

18. Mediatorius, prieš pradėdamas mediacijos procesą, išaiškina ginčo šalims konfidencialumo principo taikymą mediacijos metu sužinotai informacijai. Mediatoriaus sprendimu tai gali būti išaiškinama pasirašytinai. Suderinęs su ginčo šalimis, mediatorius nustato teisminės mediacijos proceso eigą. Jeigu ginčo šalys ir mediatorius nesusitaria dėl teisminės mediacijos pobūdžio ir tvarkos, taikomos Mediacijos įstatyme numatytos mediacijos vykdymo nuostatos.

19. Teisminė mediacija vyksta teismo, kuriame nagrinėjama byla, o kai teismas sudarytas iš teismo rūmų – teismo rūmų, kuriuose nagrinėjama byla, patalpose arba kitoje mediatoriaus su ginčo šalimis suderintoje vietoje.

20. Teisminės mediacijos metu ginčo šalių ir mediatoriaus bendru sutarimu gali būti naudojamos informacinės ir elektroninių ryšių technologijos (garso ir vaizdo konferencijų programinė įranga, LITEKO VEP posistemio skelbimų lentos ir kt.). Prisijungimas prie LITEKO VEP posistemyje sukurtos paskyros ir jos naudojimas laikomas tinkamu šalių identifikavimu.

21. Teisminės mediacijos metu ginčo šalys turi teisę teikti ginčo išsprendimui reikšmingą informaciją (dokumentus, duomenis). Visi ginčo šalių teisminės mediacijos metu pateikti dokumentai, duomenys nepridedami prie teismo bylos ir grąžinami juos pateikusioms ginčo šalims, išskyrus Mediacijos įstatyme nustatytus atvejus.

22. Teisminės mediacijos procesas nėra protokoluojamas ir nėra daromas garso įrašas.

23. Teisminės mediacijos procesas turi būti organizuojamas taip, kad būtų baigtas iki teismo nustatyto kito bylos posėdžio laiko (teisminės mediacijos termino pabaigos).

24. Ginčo šalys bet kada gali pasitraukti iš teisminės mediacijos proceso. Pasitraukimo priežasčių nurodyti neprivaloma. Tai neužkerta kelio pakartotinai ginčą perduoti teisminei mediacijai šių Taisyklių III skyriuje nustatyta tvarka.

25. Mediatoriaus iki teisminės mediacijos proceso pabaigos pateikto prašymo pagrindu teismo nutartimi teisminės mediacijos terminas gali būti pratęstas.

26. Teisminės mediacijos proceso inicijavimo etape, teisminės mediacijos metu ir pasibaigus teisminei mediacijai, bylą nagrinėjantis teisėjas (bylą nagrinėjančios teisėjų kolegijos narys) ar kitas įgaliotas teismo darbuotojas fiksuoja atitinkamus įvykius LITEKO bylos kortelės skiltyje „Procesas“ ir įveda į LITEKO bylos kortelės skiltį „Teisminės mediacijos kortelė“ šiuos duomenis:

26.1. mediatoriaus vardas pavardė, mediatoriaus kodas;

26.2. sutikimo ir (ar) atsisakymo vykdyti mediaciją požymis;

26.3. mediatoriaus paskyrimo požymis;

26.4. numatyta teisminės mediacijos proceso pabaigos data;

26.5. teisminės mediacijos pabaigos požymis;

26.6 faktinė teisminės mediacijos pabaigos data;

26.7. teisminės mediacijos rezultatas.

V SKYRIUS
TEISMINĖS MEDIACIJOS PABAIGA

27. Teisminės mediacijos procesas baigiamas:

27.1. teisminės mediacijos metu pasiekus taikų susitarimą ir ginčo šalims pasirašius taikos sutartį;

27.2. bet kuriai ginčo šaliai pasitraukus iš teisminės mediacijos proceso;

27.3. pasibaigus teismo nutartyje nustatytam terminui, kuriam buvo atidėtas bylos nagrinėjimas, perdavus ginčą teisminei mediacijai;

27.4. mediatoriui nutraukus teisminės mediacijos procesą tais atvejais, kai taikus susitarimas, kuris gali būti ginčo šalių pasiektas, mediatoriaus manymu, atsižvelgiant į ginčo aplinkybes ir mediatoriaus kompetenciją, bus neįvykdomas ar neteisėtas arba jei mediatorius pripažįsta, kad mažai tikėtina, kad tęsiant teisminę mediaciją ginčas bus išspręstas taikiai.

28. Teisminės mediacijos metu ginčo šalims pasiekus taikų susitarimą ir pasirašius taikos sutartį, ją CPK ar ABTĮ nustatyta tvarka tvirtina bylą nagrinėjantis teisėjas. Byloje ginčo šalių sudarytą taikos sutartį bylą nagrinėjantis teisėjas turi teisę patvirtinti ir tuo atveju, kai jis pats vykdė mediaciją

29. Mediatorius pasibaigus mediacijos procesui arba iki teismo nutartyje nustatyto bylos posėdžio laiko privalo grąžinti bylą ją nagrinėjančiam teisėjui (teisėjų kolegijai) per teismo, kuriame nagrinėjama byla, o kai teismas sudarytas iš teismo rūmų – teismo rūmų, kuriuose nagrinėjama byla, raštinę.

30. Pasibaigus teisminės mediacijos procesui, mediatorius privalo naudodamasis LITEKO VEP posistemio mediatoriaus paskyra teisminės mediacijos byloje pažymėti teisminės mediacijos proceso pabaigą, kartu išsiųsti pranešimą teismui apie teisminės mediacijos proceso pabaigą, nurodęs, kokiu pagrindu pasibaigė teisminės mediacijos procesas. Pažymėjus teisminės mediacijos pabaigą, kitą dieną panaikinama mediatoriaus prieiga prie LITEKO esančių su teisminės mediacijos byla susijusių duomenų.

31. Pasibaigus teisminės mediacijos procesui ir užfiksavus teisminės mediacijos pabaigos faktą (LITEKO VEP posistemyje žymi mediatorius, LITEKO – bylą nagrinėjantis teisėjas (bylą nagrinėjančios teisėjų kolegijos narys) ar kitas įgaliotas teismo darbuotojas), ginčo šalims, esančioms LITEKO VEP posistemio vartotojais, jų paskyrose pateikiamas pranešimas apie teisminės mediacijos proceso pabaigą ir pasiūloma užpildyti Teisminės mediacijos komisijos nustatyto turinio Teisminės mediacijos vertinimo anketą.

_____

Pakeitimai:

1.
Teisėjų taryba, Nutarimas
Nr. 13P-54-(7.1.2), 2019-03-29, paskelbta TAR 2019-04-02, i. k. 2019-05236
Dėl Teisėjų tarybos 2018 m. lapkričio 30 d. nutarimo Nr. 13P-125-(7.1.2) „Dėl Teisminės mediacijos taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

2.
Teisėjų taryba, Nutarimas
Nr. 13P-160-(7.1.2.), 2021-12-20, paskelbta TAR 2021-12-22, i. k. 2021-26500
Dėl Teisėjų tarybos 2018 m. lapkričio 30 d. nutarimo Nr. 13P-125-(7.1.2) „Dėl Teisminės mediacijos taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo